

## FEHÉRVÁRY ÖRS JÁKÓ OSB

### Rektori előszó

„A bölcsesség házat épített magának, hét oszlopot faragott hozzá, levágta marháját, megfűszerezte borát, és megtérítette asztalát. Lányokat küldött ki, hogy így kiáltsanak a város magasan fekvő pontjain: aki tapasztalatlan, térjen be ide! Az esztelennek pedig ezt mondja: Jöjjetek, egyetek a kenyereimből, és igyatok fűszerezett boromból. [...] A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme, és a Szentnek a megismerése ad értelmet.”

(Péld 9,1–5.10)

Immár több mint 25 éve már annak, hogy a bölcsesség itt is elkezdett házat építeni magának: hiszen bár a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola alapításának hivatalos időpontja 2000 januárja, de jóval ezelőtt, a kilencvenes évek második felében elkezdődött az a Lélektől ihletett közös gondolkodás, tervezés, amelynek köszönhetően a bölcsességnek ez a Háza szoros és átvitt értelemben is tető alá került. Ekkortájt döntöttek úgy az alapítók, hogy a főiskola a bölcsesség nevét fogja viselni, Sapientiának fogják hívni.

A bölcsesség, a *sapientia* kifejezés a latin *sapere* igével rokon, ami annyit jelent: ízlelgetni, megérezni a dolgok ízét. A bölcsességgel való foglalatосkodás tehát ízlelés dolga is lenne. Ünneп. Az ízek, a harmóniák megkülönböztetésének, élvezetének – vagy ha olyan ízzel találkozunk, amit nem szeretünk, akkor

a nem élvezetének – az alkalma. A bölcsesség, mivel ízele, nem siet, hanem időt hagy arra, hogy megérkezzenek hozzá azok az ingerek, amelyekre válaszolni akar.

Olyan közösségek alapították és lakták be a Sapientia Főiskola szoros és átvitt értelemben vett tereit, amelyek tudtak az idővel bánni, tudtak türelemmel dolgozni, és amikor az alkalmas idő, a kairosz beköszöntött, tudtak bátor döntéseket hozni.

A bölcsesség házat épített. Bár szeretjük, és hálával lakjuk be a piarista rend tulajdonában lévő és általuk a Sapientia Főiskola rendelkezésére bocsátott gyönyörű és funkcionális épületet, mégis tudjuk, hogy az újszövetségi szemlélet szerint a bölcsesség háza elsősorban nem egy kőépület. A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola is élő kövekből épül, és talán ez a legfontosabb tulajdonsága. Ebben benne vannak mindazok, akik valamilyen módon ide tartoztak az elmúlt 25 évben.

A főiskolát folyamatosan építő élő kövek között vannak, akik már nincsenek közöttünk, mert már másképp – az Istennél élnek. Azokra az elődeinkre gondolunk itt, akik a főiskola életében különösen is fontos szerepet játszottak, s akik az utóbbi években hunytak el. Szeretettel emlékezünk Lukács László tanár úrra, alapító főigazgatónkra, későbbi rektorunkra, aki főiskolánk alapításában elévülhetetlen érdemeket szerzett; Jelenits István tanár úrra, aki sok más, óriási hatást gyakorló tevékenysége mellett a Bibliatudomány Tanszék első tanszékvezetője is volt; Pákozdi István atyára, aki a Gyakorlati Teológia Tanszékét vezette hosszú éveken keresztül – és még sokakra, akiket hálával és kegyelettel idézünk fel.

Szent Benedek *Regulájában* is igyekeztem utánanézni a bölcsesség szónak. Tizennyolc alkalommal szerepel ez a szó vagy ennek valamilyen származéka a *Regulában*. Általában az előjárók kiválasztásának

egyik szempontja volt a bölcsesség, de például a kapus testvérnek is bölcsnek kellett lennie – fontos volt, hogy kit enged be a monostorba, hogyan köszönti az oda érkezőket. Ez is milyen különös: mi is és ez az intézmény is egy kapu valamihez, valakihez. Átengedünk embereket, és egyáltalán nem mindegy, hogyan szólunk hozzájuk, hogyan köszöntjük őket.

A keresztény ünneplés egyik jellegzetessége, hogy ilyenkor történeteket idézünk meg, akár a liturgiában is. És miközben elbeszélünk, fürkésző tekintettel nézünk arra, ami történt, arra, hogy ehhez hogyan kapcsolódunk. Ezeknek a történeteknek az elmondása időt igényel, az értelmezése pedig magyarázatokat, megfontolást. Amikor a Sapientia Főiskola történetére 2024 novemberében a konferenciánkon ránéztünk, ugyanezzel a fürkésző tekintettel tettük: miért is tekinthetjük mi ezt a 25 évet üdvtörténetnek? Egy olyan történetnek, amelyben Isten volt a főszereplő, aki küldetést adott és ad mindmáig ennek az intézménynek, a benne lévő embereknek, a benne tanulóknak.

Amikor történeteket mondtunk, akkor bizalmunkat is felébresztjük, hiszen abban az Istenben bízunk, aki kísérte az életünket, a tevékenységünket, aki itt volt és itt van velünk. Fiatal szerzetesként harminc évvel ezelőtt egyik első franciaországi utam a chartres-i székesegyházba vezetett. Emlékeztem egyik főiskolai jegyzetünkre, amelyben Chartres-i Bernát mestert idézték:

„Olyanok vagyunk, mint a törpék az óriások vállán. Így többet és messzebbre látunk, mint az utóbbiak, és ez nem azért van, mert a látásunk erős, vagy mert a méretünk előnyös, hanem

azért, mert az óriások magas termete hordoz és magasztosít bennünket.”<sup>1</sup>

Ezt a gondolatot egyébként korábban Salisbury János adta tovább, aki maga is a chartres-i iskolában tanult. Ez ihlette a székesegyház déli rózsablaka alatti kompozíciót, ahol az evangélisták a nagypróféták vállán ülnek – ugyan fiatalabbként, de ugyanabba az irányba tekintve.

Mi is így tekintettünk vissza a Sapientia Főiskola alapítására: felkapaszkodtunk az előttünk járók vállára, és együtt néztünk hátra – és előre is.

A 2024. november 16-án megrendezett ünnepi konferencia témája nem annyira a visszatekintés volt, hanem inkább a küldetésünket érintő nagy területeken e huszonöt év alatt végbement változások számbavétele és előretekintés. A konferencia előadásai és beszélgetései ezt a szellemi építkezést tükrözték: a szerzetesi élet, a teológia, a felsőoktatás és az egyházi párbeszéd elmúlt 25 évének tanulságait és lehetséges jövőbeli irányait. Ez a kötet azonban nem csupán tanulmányok gyűjteménye, hanem egy otthon belső tereinek feltérképezése is – ahol a bölcsesség lakik. Olvasás közben érdemes megállni, ízlelgetni a gondolatokat, ahogy a *sapere* igéje is sugallja. Mert a bölcsesség nem pusztán tudás, hanem az idővel való bánásmód, a figyelem és a megkülönböztetés művészete is.

Ennek a kötetnek a kézbe vétele legyen a tisztelt Olvasó számára alkalom arra, hogy velünk együtt megálljon egy pillanatra – és tekintsen velünk nemcsak hátra az elmúlt 25 évre, hanem előre is.

<sup>1</sup> IOANNES SARESBERIENSIS: *Metalogicon*, Középkori keresztény írók 4., Szent István Társulat, Budapest, 2003, 168–169. (ford., bev., jegyz. Adamik Tamás)